

Πέντε ερωτήματα για μία «παρεκτροπή»

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗ

ΔΕΚΑΕΤΙΑ του 1950: Εκτροπή Βοιωτικού Κηφισού στην Αθήνα (μέσω Υλίκης). Δεκαετία του 1970: Εκτροπή Μόρνου στην Αθήνα. Δεκαετία του 1990: Εκτροπή Ευήνου στην Αθήνα. Όλοι υποδέχονται τα έργα θετικά, συχνά υμνητικά.

Δεκαετία του 1950: Πρώτη εκτροπή Αχελώου (του παραποτάμου του Ταυρωπού). Δικαιολογημένες οι αντιδράσεις του τοπικού πληθυσμού στη δημιουργία της λίμνης Πλαστήρα, παρ' ότι σήμερα έχουν ξεχαστεί και όλοι αναγνωρίζουν τη χρησιμότητα των έργων. Το κυρίαρχο ενεργειακό στοιχείο του σχεδιασμού υπερκεράστηκε από το αρδευτικό τη δεκαετία του 1980. Σήμερα, έχουμε την πολυτέλεια να έχουμε ανακηρύξει ως κυρίαρχο στοιχείο το περιβαλλοντικό, οικονομικό - όμως και οι άλλες χρήσεις είναι παρούσες.

Δεκαετία του 1980: Εξαγγέλλεται η (δεύτερη) εκτροπή του Αχελώου, που ως σήμερα καρκινοβατεί. Σφάλματα προγραμματισμού και μελετών, έλλειψη πληροφόρησης, συντηρητικά και ανιστόρητα στερεότυπα οικολογούντων, αντιδράσεις τοπικών κοινωνιών, πολιτικές λαϊκισμού και συχνά αυταρχισμού, όλα αυτά δεν είναι ευοίωνες προϋποθέσεις για έργα τέτοιας σημασίας. Αντί της συζήτησης περί θετικών και αρνητικών επιπτώσεων, θα θέσω ορισμένα ερωτήματα:

- Είναι τόσο τραγικά διαφορετική η περίπτωση αυτής της εκτροπής από τις άλλες εκτροπές ώστε να δικαιολογεί αυτές τις αντιδράσεις;
- Τα φράγματα Μεσοχώρας και Συκιάς στον Αχελώο δεν θα κατασκευάζονταν, ανεξάρτητα από την εκτροπή, ως ενεργειακά έργα; Για τη Μεσοχώρα, δεν είναι έγκλημα να έχουν τελειώσει τα έργα και να μη λειτουργούν;
- Δεν θα έπρεπε να εξεταστεί σοβαρά ο σχεδιασμός που εισάγει την αντιστρεπτή λειτουργία των μονάδων παραγωγής ενέργειας, σύμφωνα με τον οποίο το ενεργειακό και οικονομικό όφελος θα ήταν εξαιρετικά μεγαλύτερο; Μήπως δεν έχει κατανοηθεί ότι τέτοια έργα θα δημιουργούσαν μια ιδανική αποθήκη ενέργειας στη χώρα μας;
- Πρόκειται να «πληγεί δραματικά» ο Αχελώος, με την εκτροπή του 15-20% του νερού του, ποσότητα που ισοδυναμεί με μια «γερή» πλημμύρα του Αχελώου (αν και δεν την αναλαμβάνομαστε, επειδή αναχαιτίζεται από το συγκρότημα έργων Κρεμαστών - Καστρακίου - Στράτου); Δεν έχει πληγεί από αυτό το συγκρότημα έργων, από τα αρδευτικά έργα στην πεδιάδα του Αχελώου ή από τις αυθαίρετες και επικίνδυνες χρήσεις της κοίτης του κάτω από το Στράτο;
- Τελικώς, γιατί μας ενοχλεί να διαθέτουμε, ως χώρα, υποδομές που μας επιτρέπουν διαχειριστικές επιλογές;